

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин і права

Юрій МУДРИК

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Конституційне право України

Галузь знань - 08 Право

Спеціальність - 081 Право

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма - Право

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, Шифр дисципліни – ОПП9

Мова навчання - українська

Статус дисципліни: обов'язкова (професійної підготовки)

Факультет – Міжнародних відносин і права

Кафедра – Права

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття						Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні роботи	Семінарські заняття	Самостійна робота, в т.ч. ІРС				
Д	2	3	5	150	68	34		34			82			+
Разом ДФН			5	150	68	34		34			82			+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 082 «Право»

Робоча програма складена _____ к. політ. наук, доцентом Миколою ВАВРИНЧУКОМ
підпис(и) автора) науковий ступінь, вчене звання, ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора (ів)

Схвалена на засіданні кафедри Права

Протокол від 30 серпня 2024 № 1. Зав. кафедри _____ Микола ВАВРИНЧУК
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету _____

_____ Підпис

Юрій МУДРИК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2) Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна "Конституційне право України" є однією з основних профільюючих дисциплін і займає вагомe місце у підготовці бакалаврів права. Викладається студентам 2 курсу у 1 семестрі. Освоєння дисципліни для спеціаліста-правознавця є своєрідним фундаментом, на якому базується подальша професійна підготовка. Конституційне право – це провідна галузь національного права України, яка є необхідною передумовою формування професійної свідомості сучасного фахівця-юриста, дає можливість належним чином орієнтуватись у складних питаннях державо-і нормотворення, зіставляти практику державного будівництва України зі світовими та європейськими стандартами.

Преквізити: – теорія держави і права, громадянське суспільство.

Кореквізити: – конституційне процесуальне право України, трудове право України, адміністративне право України.

Відповідно до **Стандарту вищої освіти** із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентностей: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів та характеризується комплексністю і невизначеністю умов. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. Здатність спілкуватися державною мовою усно і письмово. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність бути критичним і самокритичним. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності. Прагнення до збереження навколишнього середовища. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів. Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

програмних результатів навчання: здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав і інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Мета дисципліни. Формування у студентів як майбутніх спеціалістів права необхідного базису знань про основний закон України - Конституцію, закономірності і тенденції державно-правового розвитку нашої держави.

Предмет дисципліни. Це особливе коло суспільних відносин, які виникають у різних сферах життєдіяльності суспільства з організацією та здійсненням публічної влади.

Завдання дисципліни. Сформувати відповідний рівень загального світогляду майбутнього юриста, озброїти його теоретичними правовими знаннями, забезпечити готовність майбутніх юристів щодо практичного використання отриманих знань та вмінь, прищепити повагу до Конституції, права і держави.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни повинен: здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права; пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав і інтересів громадян у різних правових ситуаціях.

3) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин відведених на:		
	Лекції	Семінари та практичні заняття	СРС
Тема 1. Загальна характеристика галузі конституційного права України. Наука конституційного права.	4	4	6
Тема 2. Основи вчення про конституцію.	2	2	6
Тема 3. Загальні засади конституційного ладу України.	4	4	7
Тема 4. Основи правового статусу людини громадянина.	2	2	7
Тема 5. Народні волевиявлення (вибори, референдум).	2	2	7
Тема 6. Конституційна система органів державної влади України.	2	2	7
Тема 7. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.	4	4	7
Тема 8. Конституційно-правовий статус Президента України.	2	2	7
Тема 9. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади.	2	2	7
Тема 10. Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури.	4	4	7
Тема 11. Територіальний устрій України.	2	2	7
Тема 12. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування.	4	4	7
Разом за 1 семестр	34	34	82

4) ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Загальна характеристика галузі Конституційного права України. Наука конституційного права</p> <p>Поняття, предмет і метод галузі конституційного права. Місце конституційного права в системі національного права України. Система галузі конституційного права України. Конституційно-правові норми і конституційно правові інститути. Конституційно-правові відносини та їх особливості. Підстави виникнення зміни та припинення конституційно-правових відносин. Класифікація конституційно-правових відносин. Відповідальність у конституційному праві.. Джерела конституційного права. Наука конституційного права. Конституційне право України як навчальна дисципліна.</p> <p>Літ.: [1] с.5-41, [2], [4], [9], [16] с.5-17</p>	4
2	<p>Основи вчення про конституцію</p> <p>Поняття та функції конституції. Конституція юридична та конституція фактична. Історія світового конституційного розвитку. Зародження та розвиток конституціоналізму в Україні. Зміст та функції конституції. Дія конституції та порядок її прийняття. Види конституцій. Властивості Конституції України. Охорона Конституції України.</p> <p>Літ.: [1] с.43-69, [4], [14], [16] с.21-27, [26]</p>	2
3	<p>Загальні засади конституційного ладу України</p> <p>Поняття конституційного ладу та його засад. Гуманістичні засади конституційного ладу України. Республіканська форма правління. Унітарний державний устрій. Характеристики України як конституційної держави. Економічні, політичні, соціальні та духовно-культурні засади конституційного ладу. Захист конституційного ладу України.</p> <p>Літ.: [1] с.73-106, [4], [6], [7], [16] с.28-32, [36]</p>	4
4	<p>Основи правового статусу людини і громадянина.</p> <p>Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України. Громадянство України. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства в Україні.</p> <p>Літ.: [1] с.109-160, [4] ст. 21-34, [6], [7], [8], [13], [28]</p>	2
5	<p>Народне волевиявлення (вибори, референдум).</p> <p>Вибори, виборче право, принципи виборчого права України. Виборча система України. Виборчий процес в Україні. Референдум, його правові наслідки. Питання які виносяться на референдум.</p> <p>Літ.: [1] с.178-232, [4] ст. 69-74, [5], [11] (1), [18]</p>	2
6	<p>Конституційна система органів державної влади України.</p> <p>Поняття та ознаки органу державної влади. Система органів державної влади України. Внутрішня структура органів державної влади. Статутно-правовий характер органу державної влади. Причини заснування органу державної влади. Державно-владні повноваження органу державної влади. Принципи організації та діяльності органів державної влади.</p> <p>Літ.: [1] с.239-249, [4] розділи 4, 5, 6</p>	2

7	<p>Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади. Чисельний склад і структура Верховної Ради України. Статус народного депутата України. Компетенція Верховної Ради України. Акти Верховної Ради України. Порядок роботи Верховної Ради України. Законодавчий процес та його стадії. Літ.: [1] с.251-326, [4] ст. 75-101, [2], [11] (1,19,21), [16], [27], [28], [34]</p>	4
8	<p>Конституційно-правовий статус Президента України. Місце та роль Президента України в конституційній системі органів державної влади. Порядок обрання Президента України та строк його повноважень. Функції та компетенція Президента України. Акти президента України. Адміністрація Президента України. Літ.: [1] с.327-348, [4] ст. 102-112, [11] (2), [29], [30], [32]</p>	2
9	<p>Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади. Місце та роль Кабінету Міністрів України в системі органів державної влади. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади, його функції. Порядок призначення Прем'єр – Міністра. Повноваження Прем'єр – Міністра. Порядок призначення міністрів Кабінету Міністрів, строк повноважень Кабінету Міністрів України. Основні завдання Кабінету Міністрів України згідно Закону України "Про Кабінет Міністрів країни " від 18 травня 2008 року. Центральні органи виконавчої влади. Основні завдання міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади України. Місцеві органи виконавчої влади. Правовий статус місцевих державних адміністрацій. Літ.: [1] с.353-383, [2], [4] ст. 113-123, [18], [26]</p>	2
10	<p>Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури. Конституційні засади правосуддя в Україні. Судова влада та її риси. Функції судової влади. Судова система України, правовий статус суддів. Конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції. Конституційний суд України, його місце в механізмі державної влади. Склад і порядок формування Конституційного суду України. Завдання, функції та повноваження Конституційного суду України. Висновки і рішення Конституційного суду України. Порядок припинення повноважень судді Конституційного суду України. Конституційно-правовий статус прокуратури. Конституційні функції прокуратури. Літ.: [1] с.387-402, [4] ст. 124-139, [5], [6], [7], [9], [11]</p>	4
11	<p>Територіальний устрій України. Поняття територіального устрою України. Система адміністративно-територіального устрою України та її становлення. Статус територіальних одиниць. Три підстави за якими відрізняються територіальні одиниці (ст.133). Історичні передумови виникнення територіального устрою України. Конституційний статус Автономної Республіки Крим. Перелік питань , віднесених до відання АРК (ст.138). Літ.: [1] с.411-419, [2], [3], [4] ст. 132-139, додаткова [2]</p>	2
12	<p>Конституційно-правові основи місцевого самоврядування Політико-правова природа та історико - теоретичні основи місцевого самоврядування. Сучасна законодавча концепція місцевого самоврядування. Принципи завдання та функції місцевого самоврядування. Історія оновлення місцевого самоврядування в</p>	4

	Україні. Основи місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування Сфера компетенції та повноважень місцевого самоврядування. Гарантії та захист прав місцевого самоврядування. Літ.: [1] с.423-506, [4] ст. 140-146, додаткова [1], [4], [5], [7], [16], [25]	
	Разом	34

4.2. Зміст семінарських занять

№ п/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
1	Загальна характеристика галузі Конституційного права України. Наука конституційного права Поняття, предмет і метод галузі конституційного права. Конституційне чи державне право Місце конституційного права в системі національного права України. Система галузі конституційного права України. Конституційно-правові норми і конституційно правові інститути. Конституційно-правові відносини та їх особливості. Підстави виникнення зміни та припинення конституційно-правових відносин. Класифікація конституційно-правових відносин, підстави класифікації. Об'єкти та суб'єкти конституційно-правових відносин. Відповідальність у конституційному праві. Суб'єкти, форми та підстави конституційно-правової відповідальності. Джерела конституційного права. Роль природного права, як джерела конституційного права. Ієрархія джерел конституційного позитивного права. Наука конституційного права. Становлення та розвиток науки конституційного права. Предмет і метод науки конституційного права. Джерела науки конституційного права. Конституційне право України як навчальна дисципліна.. Мета і зміст конституційного права України. Літ.: [1] с.5-41, [2], [4], [9], [16] с.5-17	4
2	Основи вчення про конституцію Поняття та функції конституції. Конституція юридична та конституція фактична. Виникнення конституції, розроблення положень конституційної доктрини. Історія світового конституційного розвитку. Зародження та розвиток конституціоналізму в Україні. Початок сучасного конституційного процесу в Україні (4 етапи). Зміст та функції конституції. Дія конституції та порядок її прийняття. Види конституцій. Властивості Конституції України. Охорона Конституції України. Літ.: [1] с.43-69, [4], [14], [16] с.21-27, [26]	2
3	Загальні засади конституційного ладу України Поняття конституційного ладу та його засад. Співвідношення конституційного ладу з державним. Державна влада та громадянське суспільство. Гуманістичні засади конституційного ладу України. Народний суверенітет, форми здійснення народовладдя. Республіканська форма правління. Поняття форми правління, класифікація держав за формою правління. Особливості республіканської форми правління в Україні. та проблеми її вдосконалення у процесі конституційної реформи. Унітарний державний устрій. Поняття державного устрою, класифікація держав за їхнім державним устроєм. Ознаки України як унітарної держави. Характеристики України як конституційної	4

	<p>держави. Україна – демократична держава. Україна – соціальна держава. Україна - правова держава. Економічні, політичні, соціальні та духовно-культурні засади конституційного ладу. Політична та ідеологічна багатоманітність. Захист конституційного ладу України. Гарантії конституційного ладу України. Правовий режим надзвичайного стану.</p> <p>Літ.: [1] с.73-106, [4], [6], [7], [16] с.28-32, [36]</p>	
4	<p>Основи правового статусу людини і громадянина.</p> <p>Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України. Правовий статус особистості: поняття та види. Зародження вчення про права людини. Основні сучасні підходи до визначення взаємовідносин людини і держави. Сучасний етап конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні. Конституційні принципи правового статусу людини і громадянина. Громадянство України. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства в Україні.</p> <p>Літ.: [1] с.109-160, [4] ст. 21-34, [6], [7], [8], [13], [28]</p>	2
5	<p>Народне волевиявлення (вибори, референдум).</p> <p>Вибори, виборче право, принципи виборчого права України. Поняття і форми прямої демократії. Вибори та їх соціальне призначення. Види виборів і виборче право. Конституційні принципи виборчого права України. Вільні, загальні, рівні прямі вибори, таємне голосування. Виборча система України. Виборчий процес в Україні. Референдум, його правові наслідки.</p> <p>Питання які виносяться на референдум.</p> <p>Літ.: [1] с.178-232, [4] ст. 69-74, [5], [11] (1), [18]</p>	2
6	<p>Конституційна система органів державної влади України.</p> <p>Поняття та ознаки органу державної влади. Співвідношення понять "органи державної влади" та "державний орган". Система органів державної влади України. Внутрішня структура органів державної влади. Статутно-правовий характер органу державної влади. Причини заснування органу державної влади. Державно-владні повноваження органу державної влади. Принципи організації та діяльності органів державної влади.</p> <p>Літ.: [1] с.239-249, [4] розділи 4, 5, 6</p>	2
7	<p>Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.</p> <p>Верховна Рада України, Парламент України. Поняття , риси та види парламентів. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади. Функції Верховної Ради України як парламенту України. Чисельний склад і структура Верховної Ради України. Статус народного депутата України. Принципи статусу народного депутата України. Права та обов'язки народного депутата України. Гарантії діяльності народного депутата України. Компетенція Верховної Ради України. Законодавча, установча та контрольна компетенції Верховної Ради України. Повноваження Верховної Ради України в галузі зовнішньої політики, оборони та безпеки, інші повноваження. Акти Верховної Ради України. Порядок роботи Верховної Ради України. Сесія Верховної Ради України Порядок ведення пленарних засідань Верховної Ради України. Обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Порядок прийняття рішень Верховною Радою України.</p> <p>Літ.: [1] с.251-326, [4] ст. 75-101, [2], [11] (1,19,21), [16], [27], [28], [34]</p>	4

8	<p>Конституційно-правовий статус Президента України. Поняття та юридичні форми глави держави. Місце та роль Президента України в конституційній системі органів державної влади/ Порядок обрання Президента України та строк його повноважень. Функції та компетенція Президента України. Акти президента України. Гарантії діяльності президента України. Адміністрація Президента України та її повноваження. Літ.: [1] с.327-348, [4] ст. 102-112, [11] (2), [29], [30], [32]</p>	2
9	<p>Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади. Місце та роль Кабінету Міністрів України в системі органів державної влади. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади, його функції. Порядок призначення Прем'єр – Міністра. Повноваження Прем'єр – Міністра. Порядок призначення міністрів Кабінету Міністрів, строк повноважень Кабінету Міністрів України. Основні завдання Кабінету Міністрів України згідно Закону України "Про Кабінет Міністрів країни " від 18 травня 2008 року. Центральні органи виконавчої влади. Основні завдання міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади України. Місцеві органи виконавчої влади. Правовий статус місцевих державних адміністрацій. Літ.: [1] с.353-383, [2], [4] ст. 113-123, [18], [26]</p>	2
10	<p>Конституційно-правові основи судової системи та органів прокуратури. Конституційні засади правосуддя в Україні. Судова влада та її риси. Функції судової влади. Судова система України, правовий статус суддів. Конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції. Конституційний суд України, його місце в механізмі державної влади. Склад і порядок формування Конституційного суду України. Завдання, функції та повноваження Конституційного суду України. Висновки і рішення Конституційного суду України. Порядок припинення повноважень судді Конституційного суду України. Конституційно-правовий статус прокуратури. Конституційні функції прокуратури. Літ.: [1] с.387-402, [4] ст. 124-139, [5], [6], [7], [9], [11]</p>	4
11	<p>Територіальний устрій України. Поняття територіального устрою України. Система адміністративно-територіального устрою України та її становлення. Статус територіальних одиниць. Три підстави за якими відрізняються територіальні одиниці (ст.133). Історичні передумови виникнення територіального устрою України. Конституційний статус Автономної Республіки Крим. Перелік питань , віднесених до відання АРК (ст.138). Літ.: [1] с.411-419, [2], [3], [4] ст. 132-139, додаткова [2]</p>	2
12	<p>Конституційно-правові основи місцевого самоврядування Політико-правова природа та історико-теоретичні основи місцевого самоврядування. Становлення правового інституту місцевого самоврядування. Основні наукові теорії місцевого самоврядування. Сучасна законодавча концепція місцевого самоврядування. Принципи завдання та функції місцевого самоврядування. Історія оновлення місцевого самоврядування в Україні. Основи місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування Територіальна громада – головний елемент системи місцевого самоврядування. Специфічні риси органів місцевого самоврядування. Сфера компетенції та повноважень місцевого</p>	4

	самоврядування. Представницькі органи місцевого самоврядування. Служба в органах місцевого самоврядування – окремий інститут публічної служби. Порядок створення органу самоорганізації населення. Гарантії та захист прав місцевого самоврядування. Літ.: [1] с.423-506, [4] ст. 140-146, додаткова [1], [4], [5], [7], [16], [25]	
	Всього за третій семестр	34

5.3. Зміст самостійної (в т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуального завдання тощо.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
<i>Третій семестр</i>		
1	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 1	4
2	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 2	4
3	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 3	4
4	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 4	5
5	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 5	5
6	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 6	5
7	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 7	5
8	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття № 8	5
9	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 9	5
10	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 10	5
11	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 11	5
12	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 12	5
13	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 13	5
14	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 14	5
15	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 15	5
16	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів,	5

17	підготовка до семінарських занять № 16 Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до семінарських занять № 17	5
	Разом	82

Тематика рефератів для самостійної роботи здобувачів вищої освіти (третій семестр)

- 1 Сучасний міжнародно-правовий механізм захисту прав і свобод людини.
- 2 Європейський суд із прав людини і Україна.
- 3 Правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
- 4 Предмет галузі конституційного права.
- 5 Місце конституційного права в системі національного права України.
- 6 Конституційно-правові норми і конституційно-правові інститути.
- 7 Конституційно-правові відносини.
- 8 Форми конституційно-правової відповідальності.
- 9 Конституція юридична та конституція фактична.
- 10 Історія світового конституційного розвитку.
- 11 Порядок прийняття конституції.
- 12 Види конституції.
- 13 Зародження та розвиток конституціоналізму в Україні.
- 14 Властивості Конституції України.
- 15 Поняття конституційного ладу та його засад.
- 16 Громадянське суспільство – система самостійних і незалежних від держави суспільних інститутів і відносин.
- 17 Характеристика безпосередньої і представницької демократії.
- 18 Характеристика парламентсько-президенської республіки.
- 19 Характеристика унітарного державного устрою.
- 20 Україна - демократична держава.
- 21 Україна – правова держава.
- 22 Економічні, політичні, соціальні та духовно-культурні засади конституційного ладу.
- 23 Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України.
- 24 Загальне виборче право в Україні.
- 25 Виборча система України.
- 26 Статус народного депутата України.
- 27 Компетенція Верховної Ради України.
- 28 Компетенція Президента України.
- 29 Компетенція Кабінету Міністрів України.
- 30 Принципи, завдання та функції місцевого самоврядування.
- 31 Територіальні громади, їх повноваження.
- 32 Конституційні засади правосуддя в Україні.
- 33 Конституційний Суд України: склад, компетенція.
- 34 Конституційно-правовий статус прокурора в Україні.
- 35 Центральні органи виконавчої влади в Україні.

5) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема, лекції(з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, і має за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок з вирішення практичних завдань, передбачених конкретними завданнями до відповідних тем, а також підготовки договірних та інших документів.

6) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та лабораторних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування перед допуском до лабораторного заняття;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань;
- виконання домашніх завдань.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться методом тестування з усього матеріалу дисципліни. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається невстигаючим.

7) Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом **позитивно**, з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів навчальної роботи для формування компетентностей і забезпечення програмних результатів навчання.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за національною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і

	другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.
--	--

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у першому семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота	Підсумковий контроль
2 семестр			Іспит 0,4
Семінарські заняття	Тестовий контроль (ТК):	реферат	
УО, СР	(тема №№1-12)	1	
ВК: 0,4	0,1	0,1	

Примітка: Т – тема дисципліни; УО- усне опитування, СР- самостійна робота, ТК – тестовий контроль; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1–13	14–16	17–22	23–25
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі у модульному середовищі для навчання MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за

				професією
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

8) Питання для самоконтролю результатів навчання

- 1.Поняття конституційного права.
- 2.Предмет галузі конституційного права.
- 3.Різниця між конституційним і державним правом.
- 4.Метод конституційно-правового регулювання.
- 5.Місце конституційного права в системі національного права України.
- 6.Структура предмета галузі конституційного права України.
- 7.Система галузі конституційного права України.
- 8.Конституційно-правові норми та їхні особливості.
- 9.Конституційно правові інститути.
- 10.Конституційні правові відносини та їх особливості.
- 11.Класифікація конституційно-правових відносин.
- 12.Об'єкт конституційно-правових відносин
- 13.Суб'єкт конституційно-правових відносин.
- 14.Поняття конституційно-правової відповідальності.
- 15.Форми та підстави конституційно-правової відповідальності.
- 16.Джерела галузі конституційного права.
- 17.Предмет науки конституційного права.
- 18.Поняття конституції, конституція юридична та конституція фактична.
- 19.Історія світового конституційного розвитку.
- 20.Зміст та функції конституції.
- 21.Порядок прийняття конституції.
- 22.Види конституцій (за формою, терміном дії, способом прийняття, порядком зміни, внесення поправок і доповнень).
- 23.Зародження та розвиток конституціоналізму в Україні.
- 24.Особливості розроблення і прийняття Конституції України 1996 року.
- 25.Структура Конституції України 1996 року.
- 26.Юридичні властивості Конституції України як Основного Закону.
- 27.Поняття конституційного ладу України, його співвідношення з державним ладом.
- 28.Державна влада та громадське суспільство.
- 29.Засади конституційного ладу України.
- 30.Гуманістичні засади конституційного ладу України.
- 31.Суверенітет народу України.
- 32.Республіканська форма правління.
- 33.Характеристика парламентської республіки.
- 34.Характеристика президентської (дуалістичної) республіки.
- 35.Унітарний державний устрій.
- 36.Характеристика федеративної держави.

37. Характеристика України як конституційної держави.
38. Економічні, політичні, соціальні та духовно-культурні засади конституційного ладу.
39. Конституційне закріплення обов'язків, завдань і функцій української держави.
40. Принцип політичної та ідеологічної багатоманітності.
41. Гарантії конституційного ладу України.
42. Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституції України.
43. Сучасні підходи до визначення взаємовідносин людини і держави.
44. Сучасний етап розвитку конституційно – правового статусу людини і громадянина в Україні.
45. Принцип правового статусу людини і громадянина.
46. Громадянство України (принципи, належність до громадянства України).
47. Підстава набуття громадянства України.
48. Підстави припинення громадянства України.
49. Повноваження органів та організацій які беруть участь у вирішенні питань громадянства.
50. Основні права, свободи та обов'язки людини та громадянина.
51. Політичні права і свободи.
52. Основні обов'язки людини і громадянина.
53. Гарантії прав і свобод людини і громадянина.
54. Європейський суд з прав людини.
55. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
56. Вибори, виборче право.
57. Принципи виборчого права України.
58. Виборча система України.
59. Виборчі процеси в Україні.
60. Повноваження Центральної виборчої комісії.
61. Поняття і види референдумів.
62. Поняття та ознаки органів державної влади України.
63. Система органів державної влади України.
64. Принципи організації та діяльності органів державної влади.
65. Місце Верховної Ради України в системі органів державної влади.
66. Функції Верховної Ради України.
67. Статус народного депутата України.
68. Компетенція Верховної Ради України.
69. Організація Верховної Ради України.
70. Депутатську фракцію, коаліція депутатських фракцій, її повноваження.
71. Порядок роботи Верховної Ради України.
72. Законодавчий процес та його стадії.
73. Місце та роль президента України в конституційній системі органів державної влади.
74. Порядок обрання Президента України. та строк його повноважень.
75. Функції та компетенція Президента України.
76. Місце та роль Кабінету Міністрів України в системі органів державної влади.
77. Склад та порядок формування Кабінету Міністрів України.
78. Компетенція Кабінету Міністрів України згідно ст. 116 Конституції України.
79. Центральні органи виконавчої влади.
80. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом.
81. Місцеві органи виконавчої влади.
82. Конституційні заходи правосуддя в Україні.
83. Судова система України. Функції судової влади.
84. Правовий статус суддів.
85. Конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції.
86. Конституційний Суд України.
87. Конституційно-правовий статус прокуратури.
88. Завдання і функції прокуратури.
89. Територіальний устрій України.

90. Система адміністративно-територіального устрою України.
91. Політико-правова природа та історико - теоретичні основи місцевого самоврядування.
92. Сучасна законодавча концепція місцевого самоврядування.
93. Принципи, завдання та функції місцевого самоврядування.
94. Історія становлення місцевого самоврядування в Україні.
95. Основи місцевого самоврядування в Україні.
96. Система місцевого самоврядування.
97. Сфера компетенції та повноваження місцевого самоврядування.
98. Гарантії та захист прав місцевого самоврядування.

9) Навчально-методичне забезпечення

1. Вавринчук М.П. Конституційне право України. Методичні вказівки для семінарських занять/// М.П.Вавринчук. Хмельницький.: ХНУ, 2020. – 46 с.

10) Рекомендована література

Основна

1. Конституційне право України: навчальний посібник. Кравченко В.В. :»Атіка», 2020. 605 с.
2. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. /Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. 2-ге вид., стереотип., Київ: Юрінком Інтер, 2023. 556 с.
3. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. Одеса :Юридична література, 2017. 256 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
4. Конституція України від 28.06.1996 р. *Верховна Рада. України. Законодавство України.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року № 396-IX. *Верховна Рада. України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20>
6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. *Верховна Рада. України. Законодавство України.* URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
7. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 р. *Верховна Рада. України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

Додаткова

1. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні.- К., 1997.
2. Адміністративно-територіальний устрій України: Історія та сучасність / За заг. ред. В. Г. Яцуби.- К.: Секретаріат Кабінету Міністрів України, 2002.
3. Балакірева Р. С. Конституційне право України: Навчальний посібник.- К.: Центр навч. л-ри, 2013.
4. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні.- К.: Ін Юре, 2013.
5. Батанов О. В. Територіальна громада - основа місцевого самоврядування в Україні.- К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001.
6. Кислий Павло, Вайз Чарльз. Становлення парламентаризму в Україні: на тлі світового досвіду.- К.: Абрис, 2014.
7. Колодій А. М, Олійник А. Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування.- К., 2000.
8. Колодій А. М, Олійник А. Ю., Права людини і громадянина в Україні.-К.: Юрінком Інтер, 2004.
9. Коментар до Конституції України: Науково-популярне видання.- К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1996.
10. Коментар Закону України «Про вибори народних депутатів України» / За ред. М. І. Ставнійчук, М. І. Мельника.- К.: Атіка, 2012.

11. Конституційне право України / За ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журав-ського-К.: Ін Юре, 2012.
12. Конституційне право України / За ред. професора В. Ф. Погорілка.-К.: Наук, думка, 1999.
13. Конституційно-правові засади становлення української державності / В. Я. Тацій, Ю. М. Тодика, О. Г. Данильян та ін.- Х.: Право, 2003.
14. Конституція України - Основний Закон суспільства, держави, людини: Науково-методичні рекомендації.-К.: УАДУ, 1998.
15. Кравченко В. В. Конституційне право України: Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.
16. Кравченко В. В. Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2008.
17. Кравченко В. В., Пітцнк М. В. Муніципальне право України: Навчальний посібник.— К.: Атіка, 2008.
18. Кравченко В. В., Пухтинський М. О. Науково-практичний коментар Закону України «Про вибори народних депутатів України».- К., 1997.
19. Лінецький С. В., Мельник М. І, Ришелюк А. М. Конституційне законодавство України (законодавчі акти, коментар, офіційне тлумачення). Збірник нормативних актів: У 2 кн.- К.: Атіка, 2004.
20. Мелашенко В. Ф. Основи конституційного права України.- К.: Вен-турі, 1995.
21. Органи самоорганізації населення: створення, легалізація, організація діяльності: Нормативні акти, навчально-методичні матеріали.- К.: Атіка, 2004.
22. Панейко Юрій. Теоретичні основи самоврядування.- Л.: Літопис, 2002.
23. Рабинович П. М, Хавронюк М. І. Права людини і громадянина.- К.: Атіка, 2004.
24. Стецюк П. Б. Основи теорії конституції та конституціоналізму. Ч. 1: Посібник для студентів.- Л.: Астролябія, 2003.
25. Участь громадян у здійсненні місцевого самоврядування: Навчальний посібник / За ред. В. В. Кравченка.- К.: Атіка, 2014.
26. Фрнцький О. Ф. Конституційне право України: Підручник.- К.: Юрінком Інтер, 2012.
27. Чехович С. Б. Міграційне право України.- К.: Школа, 2003.
28. Чушенко В. І. Основи теорії Конституції України. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали III регіональної конференції.-Л., 1997.
29. Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики конституціоналізму в Україні // Право України.- 1998.- № 2.
30. Чушенко В. Історичні традиції і форма правління сучасної України // Драгоманівський збірник.-Л., 1996.
31. Куйбіда В., Чушенко В. Система місцевого самоврядування України // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України.- 1998.- №2.
32. Чушенко В. І. Верховна Рада України в книзі «Основи держави і права України».- Л., 1994.
33. Чушенко В. І. Місцеві органи влади і самоврядування.- У кн.: Правознавство.-Л.: Світ, 1995.
34. Чушенко В. І. Концепція структури парламенту України. Проблеми державотворення в Україні // Вісник Львів, ун-ту. Сер. юрид.- Вип. 31.-1994.
35. Волковецькніі С, Чушенко В. Якою має бути влада? // Голос України.- 1995.-2 червня.
36. Чушенко В. І. До питання про форму правління сучасної України.-У кн.: Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні.- Л.: Вид-во ЛДУ ім. І. Франка, 1995.
37. Куйбіда В., Чушенко В. Проблеми вдосконалення законодавства про місцеве самоврядування в Україні (Пшемисль, Польща) // Науковий збірник.-№ 8.-2002.
38. Куйбіда В., Чушенко В. Поняття місцевого самоврядування в Україні // Право України.- 1998.- № 5

11) Інформаційні ресурси

1. Виборчий кодекс України : Закон України від 24.10.2020 р. Верховна Рада України.

- Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
2. Конституційний договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України від 08.06.1995 р. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1%D0%BA/95-%D0%B2%D1%80#Text>
 3. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
 4. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим : Закон України від 23.12.1998 р. № 350-XIV (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14#Text>
 5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
 6. Про проголошення незалежності України : Постанова Верховної Ради Української РСР від 24.08.1991 р. № 1427-XII. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/972-20#Text>
 7. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 р. № 55-XII. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
 8. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
 9. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
 10. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-YI (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-17#Text>
 11. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>
 12. Рішення Конституційного Суду України від 09.07.1998 р. у справі про тлумачення терміну «законодавства». Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98#Text>
 13. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-ІУ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
 14. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-ІУ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
 15. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-YI (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17#Text>
 16. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-ІУ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
 17. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-ІУ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
 18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-YII (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
 19. Про вибори народних депутатів України : Закон України від 17.11.2011 р. № 4061-YI.

- (Закон втратив чинність, крім положень щодо організації та проведення проміжних виборів і заміщення народних депутатів України, обраних у загальнодержавному виборчому окрузі, повноваження яких достроково припинені, що діють до наступних чергових або позачергових виборів народних депутатів України). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2756-17#Text>
20. Про Державний Реєстр виборців : Закон України від 22.02.2007 р. № 698-У (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16#Text>
 21. Про місцеві вибори : Закон України від 14.07.2015 р. № 595-УІІІ. (Закон втратив чинність, крім положень щодо організації та проведення повторних, проміжних, додаткових виборів і заміщення депутатів, обраних у багатомандатному виборчому окрузі, повноваження яких достроково припинені, що діють до наступних чергових або позачергових виборів депутатів місцевих рад). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19#Text>
 22. По Центральну виборчу комісію : Закон України від 30.06.2004 р. № 1932-ІУ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-15#Text>
 23. Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-ІІІ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
 24. Про правовий статус закордонних українців : Закон України від 04.03.2004 р. № 1582-ІУ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15#Text>
 25. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-УІ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
 26. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-УІІ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>
 27. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. №2790-ХІІ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>
 28. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
 29. Питання забезпечення діяльності Президента України : Указ Президента України від 20.06.2019 р. № 417/2019. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417/2019#Text>
 30. Положення про офіс Президента України : затверджене Указом Президента України від 25.06.2019 р. № 436/2019. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>
 31. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-УІІІ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>
 32. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-УІІІ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>
 33. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. №1402-УІІІ (зі змінами). Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
 34. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmn.edu.ua/>
 35. Електронна бібліотека університету . Доступ до ресурсу: http://lib.khmn.edu.ua/asp/php_f/page_lib.php.

36. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>